

EUROPOS PARLAMENTAS

SPECIALUS LEIDINYS

**2005 m. lapkričio 15-16 d.
EUROPOS VADOVŲ TARYBA
Briuselis**

**PIRMININKO p. JOSEP BORRELL FONTELLES KALBA
PIRMININKAVIMO IŠVADOS**

03/S-2005

Vadovybės generalinis direktoratas

(Intranet) <http://www.euoparl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2005)
(Internet) <http://www.euoparl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2005)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2005

PIRMININKO KALBA

EUROPOS PARLAMENTO PIRMININKO JOSEPO BORRELLIO KALBA 2005 M. GRUODŽIO MĖN. EUROPOS VADOVŲ TARYBOS SUSITIKIME

Dėkoju, kad vėl mane pakvietėte į Europos Vadovų Tarybos susitikimą.

Dabartinė Europos politinė padėtis verčia labiau negu bet kada susitarti dėl būsimos finansinės perspektyvos.

Tačiau negaišinsiu jūsų brangaus laiko plėtodamas temą, kurią puikiai žinote.

Taigi visų pirma norėčiau priminti, kad susitarimas Taryboje – tai būtina, bet ne pakankama sąlyga. Reikia, kad pritartų ir trys Europos Sąjungos institucijos: Taryba, Komisija ir Parlamentas.

Kai kas iš jūsų galbūt labiau norėtų, kad būtų ne taip, arba galbūt mano, kad EP galų gale nusileis vyriausybės spaudimui ir pritaris susitarimui, kurį Tarybai pavyks pasiekti.

Būtų klaidinga, jei taip elgtumėtės.

Parlamentas trokšta, kad Taryba susitartų.

Tai turėtų būti susitarimas, kuriam galėtų pritarti Parlamentas. Kitaip jis būtų ne itin naudingas.

Parlamentas vertins jūsų susitarimą pagal tai, kiek jis nutolo nuo mūsų pozicijos.

Jūs ją jau žinote. Pozicija buvo pateikta Tarybai birželio mėnesį, ir nemanau, kad būtina ją priminti.

Bet galiu jums pasakyti, kad nėra jokių galimybių, jog Tarybos Pirmininko pateiktai pozicijai pritaris Parlamentas.

Frakcijų pirmininkai susitarė vienbalsiai ją atmesti. Būtent apie tai jie šiandien pranešė Europos Vadovų Tarybos Pirmininkui, ir jam aš nuoširdžiai dėkoju, kad šį rytą atvyko į Strasbūrą. Ką norite, galite sakyti apie Britanijos Ministrą Pirmininką, bet aišku viena: jis nebijo imti jaučio už ragų.

Leiskite pateikti keletą išvalgų, kurios gali padėti apibrėžti visiems priimtina susitarimą.

Biudžetas ir projektas

Kaip jūs gerai žinote, biudžetas – tai politinio projekto skaitinė išraiška. Ir, aišku, kai kurios šalys gali šiek tiek laimėti biudžeto klausimu, bet labai pralaimėti ES politinio projekto klausimu.

Sanglauda

Vienas šio projekto ramsčių – valstybių narių sanglauda.

Tai nėra dosnus gestas, o Maastrichto sutartyje numatyta pareiga.

PIRMININKO KALBA

Ji įtvirtinta ir naujųjų valstybių narių stojimo sutartyse.

Patirtis rodo, kad vidutinės trukmės sanglauda naudinga visiems, ne vien tik šalims, gaunančioms paramą iš šių fondų.

Tačiau kol kas sanglauda aukojama vardan pasiūlymo, dėl kurio jūs diskutuojate.

Europos Parlamentas atmetė pirmąjį pirmininkaujančios šalies pasiūlymą, nes „trūko solidarumo“.

Ir antrojo pasiūlymo problema ta pati.

Sanglauda ir nuoseklumas

Vardan šio pasiūlymo aukojama ne tik sanglauda, kaip politinis principas, bet ir sumažinamas biudžeto nuoseklumas, nes papildomi ištekliai, kurie pagal šį pasiūlymą skiriami sanglaudai, skirstomi pagal pasirenkamus kriterijus, kuriais tik pamaloninamos tam tikros valstybės.

Taip įmanoma pasiekti tik minimalų susitarimą, kuriuo stengiamasi patenkinti individualius labai skirtingus norus ir padaroma žalos visai sanglaudai.

Gerbiamieji Tarybos nariai ir gerbiamosios Tarybos narės, Europos Parlamentas prašo laikytis naujosioms valstybėms narėms prisiimtų įsipareigojimų ir taikyti vienodas taisykles visiems.

Kitaip plėtra neduos laukiamų rezultatų nei vieniems, nei kitiems.

Europos Parlamentas prašo šalių, kurios iki šiol gavo paramą iš sanglaudos, ir toliau ginti šį principą, net jei tą paramą dabar gauna kitos valstybės. Jos neturėtų rūpintis vien tik tuo, kad ir toliau gautų paramą pačios.

Kitos valstybės privalo prisiminti, kokią naudą joms davė mažiausiai pažengusių šalių vystymasis, nes padidėjo paklausa ir prekyba.

Taisyklių pakeitimai

EP nesutiks su vienokia sanglaudos politika, taikoma naujosioms ir kitokia – senosioms valstybėms narėms.

Norint, kad naujosios valstybės narės sutiktų su siūlymu sumažinti lėšų, reikia būti labai apdairiems keičiant reglamentus taip, kaip pasiūlė pirmininkaujanti šalis.

Viena, pakeitimus turi priimti EP pagal bendro sprendimo procedūrą, todėl neužtenka, kad juos pasiūlytų Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujanti šalis.

PIRMININKO KALBA

Primenu, kad pirmininkaujančios šalies pasiūlymas reiškia, jog pagal bendro sprendimo procedūrą turės būti priimti 45 teisės aktai.

Antra, Bendrijos politikos kryptys negali tapti dalyku, kurį valstybės narės gali keisti kaip panorėjusios. EP pritaria Komisijos reiškiamam susirūpinimui dėl minėtų pasiūlymų.

Minimalus biudžetas ir grynasis balansas

Kokie gi iš tikrųjų yra iki šiol Vadovų Taryboje vykusių diskusijų rezultatai?

- Norima sumažinti bendruosius išteklius ir sudaryti įspūdį, kad geriausias biudžetas yra toks, kuriame kiek įmanoma sumažinamos išlaidos.
- Vyrauja nuostata, kad kiekvienos šalies grynasis balansas yra vienintelis kriterijus, tinkantis derybų sėkmei ar nesėkmei nustatyti.

Taip toliau tęstis negali.

Diskusijose Europa jau niekieno nesuvokiama kaip sprendimas, o tik kaip problema. O kadangi atrodo, kad tai iš tikrųjų problema, reikia sumažinti Europos galimybę veikti sumažinant savo biudžetą.

Tačiau geriausias biudžetas yra ne pats mažiausias, o toks, kuriuo galima veiksmingiausiai pasiekti užsibrėžtus tikslus.

Šį rytą EP, Tarybai pritarus, balsavo dėl 2006 m. biudžeto.

Šiame biudžete iš 25 valstybių numatytų gauti lėšų dydis yra 1,09% BVP.

Tačiau iš 27 valstybių 2007–2013 m. Jūs ketinate vidutiniškai gauti 1,03% lėšų.

Ar manote, kad šie ketinimai realūs? Tai, ką Jūs siūlote, yra ne bandymas išlaikyti *status quo*, tol, kol vėl pajėgsite imtis esminių reformų, o didelis žingsnis atgal.

Be to, kiekvieną kartą susirinkę – prisiminkite *Hampton Court* – siūlote ES užsibrėžti naujus tikslus ir ieškoti naujų veiklos sričių vidaus ir užsienio politikoje.

PIRMININKO KALBA

Todėl, kad nepaisant visų šalių retorikos apie aistrą Europai, galutinis rezultatas yra šios idėjos susilpninimas.

Tvirtinate susitarimus, dėl kurių ginčijatės, o rašalas ant jų dar nenudžiūvo, arba prisiimate įsipareigojimus, kurių negalite įvykdyti.

Negali talpykla vien didėti, o turinys mažėti.

Tokio elgesio padariniai, kartoju, yra Europos projekto diskreditacija.

Grynojo balanso logika yra neteisinga, ji žlugdo visą Bendrijos dvasią, o Europa tampa tuo, kas kainuoja per daug arba duoda neužtektinai.

Todėl nestebina, kad vyksta tai, kas vyksta...

Visi tuo pačiu metu negali pagerinti savo grynojo balanso.

Matematiškai tai neįmanoma.

Kas kartą vis daugiau šalių, turinčių vis skirtingesnius interesus, bando pagerinti santykius su ES bendraudamos vien tik skaičiais ir remdamosi vienbalsiškumo principu kaip pagrindiniu būdu priimti sprendimus, todėl nenuostabu, kad darosi vis sunkiau susitarti.

Sprendimai yra lyg atskirų valstybių interesų kratinys, vis labiau nepanašus į rišlų projektą.

Europinė pridėtinė vertė

Mąstyti tokiomis sąvokomis – vadinasi, užmiršti šiuos buvimo Europos Sąjungoje privalumus: milijonus vidaus rinkos dėka sukurtų darbo vietų, gerokai išaugusią prekybą Bendrijos viduje ir ES kaip galingiausios prekybos partnerės vietą pasaulyje.

Net jei atsisakome galvoti apie Bendriją, turėtume pagalvoti apie pasaulinius privalumus!

Diskusijos dėl biudžeto neturėtų būti tęsiamos lyg žaidimas be rezultato.

Tai lygu europinės pridėtinės vertės atsisakymui.

PIRMININKO KALBA

Kam tada reikalingas ES biudžetas?

Politikos sritims, kuriose galime veiksmingiau darbuotis drauge nei kiekvienas atskirai savo šalyje, finansuoti.

Kitaip tariant, suteikti toms politikos sritims pridėtinę europinę vertę.

Taip galvodami, negalime kiekvieną dieną skelbti visuomenei, kad Europa turi vis labiau plėstis, spręsti globalizacijos problemas, vykdyti su investicijomis, naujovėmis susijusią bendrąją politiką ir kt., tačiau neskirti jai užtekčiai biudžeto lėšų.

Pajamos ir išlaidos

Šiaip ar taip, diskutuojant apie biudžetą reikia būtinai apsvarstyti ir išlaidas, ir pajamas.

Pajamos

Kaip žinote, pajamos nepriklauso EP kompetencijai.

Tai demokratijos anomalija, kurią galima suvokti tik žinant ypatingą istorinį ES kūrimo procesą.

Kada nors ją reikės panaikinti, tik, žinoma, ne šią popietę.

Tačiau kaip tik todėl EP, kaip institucija, kuri yra pasiryžusi išleisti daugiau, nes neturi prašyti iš piliečių atitinkamų mokesčių, ir yra kritikuojama.

Leiskite man pažymėti keletą dalykų.

1. EP visuomet buvo kuklesnis didindamas išlaidas, dėl kurių pats galėjo nuspręsti, nei Taryba.
2. Anksčiau ar vėliau reikės pertvarkyti ES pajamų politiką taip, kad kiekviena šalis visiškai proporcingai prisidėtų prie finansavimo pagal BVP vienam gyventojui.

Tai leis nustatyti perskirstymo poveikį, t.y., poveikį sanglaudai ir su išlaidomis susijusioms politikos sritims.

PIRMININKO KALBA

Taip pat leis griežčiau ir racionaliau spręsti žemės ūkio arba permokų gražinimo Didžiajai Britanijai problemas.

Permokų gražinimas Jungtinei Karalystei

Permokų gražinimo politikos klausimu Parlamentas neturi įgaliojimų veikti, todėl šiuo klausimu nedaug ką gali pasakyti.

Tačiau nenorėčiau apeiti šio opaus klausimo.

Parlamentas tiki, kad BŽŪP reformos pagrindas nėra poreikis dar kartą apvarstyti klausimo dėl permokų gražinimo Jungtinei Karalystei. Permokų gražinimą sąlygojo visai kitokios aplinkybės, nei turime šiandien.

Priežastys, kodėl turėtume keisti Jungtinei Karalystei teikiamas nuolaidas dėl įnašo į ES biudžetą, yra plėtra, matomas Jungtinės Karalystės ekonomikos pagerėjimas, ir todėl verta pagirti ministrą pirmininką T. Blairą.

Turime dėti visas pastangas, siekdami finansuoti plėtros išlaidas tol, kol ji pradės duoti naudą visiems – visų pirma tiems, kurie buvo didžiausi plėtros šalininkai.

Kadangi plėtra yra nekintantis reiškinys, atitinkamai Jungtinės Karalystei turime nustatyti nuolatinių, o ne laikinų ar išimtinių pakeitimų dėl permokos gražinimo.

Išlaidos

Bendrieji ištekliai

Pasiūlymas, dėl kurio diskutuosite ir kurį atmeta Europos Parlamentas, yra pasiūlymas kurti mažų ambicijų Europą, kuri nesutampa su savo geografine apimtimi didele Europa.

Neįmanoma turėti mažesnės ES struktūros, kai toks didelis Europos žmonių skaičius.

Kaip savo laiške minėjo J. M. Barrosas, šio biudžeto neužtenka moderniai, dinamiškai, atvirai, glaudžiai, tvariai ir teisingai Europai.

Galutiniam susitarimui, kurį būtina pasiekti, visų pirma, tarp jūsų pačių, paskui su Komisija ir Europos Parlamentu, reikia žymiai padidinti bendruosius išteklius, kurie skiriami varomajai jėgai – augimui ir ekonomikai.

PIRMININKO KALBA

Žemės ūkio išlaidos

Šiuo klausimu Europos Parlamentas taip pat neturi sprendimo galios, bet leiskite priminti, kad 2002 m. nusprendėte iki 2013 m. reformuoti BŽŪP ir 10 proc. sumažinti rinkos išlaidas. Reformos, dėl kurios sutarėte 2002 m., padariniai jau matyti biudžete.

Pagrindinis šios reformos bruožas – parama kaimo plėtrai ir būtent tai yra naujoviškas žemės ūkio politikos aspektas.

Tačiau pirmininkaujančios valstybės pasiūlymu netikėtai „apkarpoma“ kaimo plėtros politika, turbūt turint mintyje, kad ateities politika vyriausybėms yra ne toks jautrus klausimas nei *status quo* turintiems politikams.

Tačiau nevertėtų per daug apibendrinti kritikuoju BŽŪP ir garsiai trimituoti, kad rinkų liberalizavimas yra puikus sprendimas visoms skurdžioms šalims.

Komisaras P. Mandelsonas kaip tik priminė apie tai PPO posėdžio išvakarėse. Didelė liberalizacija, tikra tiesa, būtų naudinga didelėms šalims, pvz., Brazilijai ir Argentinai, bet ne Afrikos šalims, kurios susijusios su ES pirmenybiniais susitarimais. Neaukokime jų ant liberalizacijos aukuro.

Persvarstymas įpusėjus įgyvendinimo laikotarpiui

Europos Parlamentas gali paremti pasiūlymą dėl persvarstymo įpusėjus finansinės perspektyvos laikotarpiui, jei toks persvarstymas išsamus, be išankstinių nuostatų, atliekamas skaidriai ir tinkamai bendradarbiaujant su tarpinstituciniais organais.

Vakar nė vienas Europos Parlamento narys neprieštaravo persvarstymui.

Poreikis susitarti ir galimos alternatyvos

Norėčiau pakartoti, kad Europos Parlamentas nori, jog būtų pasiektas susitarimas, bet tai neturi būti bet koks susitarimas. Ne toks, kuris sukeltų tarpinstitucines diskusijas, o ES liktų be finansinės perspektyvos ir patirtų dar didesnę krizę, nei yra dabar.

Alternatyvos

Štai kodėl verta apsvaistyti, kokių alternatyvų galime imtis, jei nebus pasiekta susitarimo dėl finansinės perspektyvos.

Kad ir kokios alternatyvias sumas siūlytume 2007 m. biudžetui, jos bus didesnės nei numatytos Jungtinės Karalystės pasiūlyme.

Pirmoji alternatyva: remiantis tarpinstitucinio susitarimo nuostatomis, kasmet atnaujinti esamą finansinę perspektyvą.

PIRMININKO KALBA

2007 m. asignavimai įsipareigojimams būtų 1,08 proc.

Antroji alternatyva: 2007 m. biudžetas.

Įgyvendinus Sutarties 272 straipsnio nuostatas, biudžetas būtų 1,11 proc. nuo BVP.

Pagal šią metinę programą Europos Parlamentas gali be Tarybos sutikimo spręsti klausimą dėl neprivalomųjų išlaidų.

Kaip matote, galima apsvarstyti viliojančią alternatyvą, bet geriausia būtų pasiekti visoms institucijoms tinkamą susitarimą.

Trumpai tariant, Europos Parlamentas siūlo biudžetą, kuris leistų ES:

- įvykdyti 10 naujų valstybių narių duotus įsipareigojimus;
- tęsti struktūrinę ir aplinkos politiką;
- plėtoti mokslinių tyrimų ir plėtros politikos sritis ir galimybes visiems įgyti išsilavinimą.

Po visų diskusijų apie šias politikos sritis projektu nepasakoma nieko naujo.

Trumpai tariant, turime arba sumažinti su Europa susijusias ambicijas, arba skirti joms reikiamų resursų.

Europos Parlamentas yra patikima ir konstruktyvi institucija. Jis tai įrodė neseniai dar kartą persvarstęs REACH direktyvą ir derėdamasis su Komisija ir Taryba (F. Frattini ir H. Clark). Susitarimas dėl duomenų išsaugojimo buvo pasiektas laiku.

Europos Sąjunga gali judėti į priekį tik su sąlyga, kad bendradarbiausime.

Ačiū už dėmesį.